

Kedves Miklós !

Az elmúlt hetekben az 1944. március 19.- német megszállás emlékére felállított emlékmű ellen naponta tüntettek Budapesten. A tüntetők az emlékművet történelem hamisításnak vélik és az akkori társadalom cinikosságát és bűnösségét emelték ki, a lakosság passzivitását, különösen a zsidó honfitársaink deportálását illetően. Napjainkban történészek vitatkoznak azon, hogy az ország megszállását, függetlenségének elvesztését követő hetekben az azonnali letartóztatások, a megszállók berendezkedése után a válságos hónapokban mi okozhatta a kortárs magyarság passzivitását, részvétlenségét és valóban az egész akkori társadalom passzív volt-e. Miért működött együtt a megszállókkal a közigazgatás.

Bizonyára voltak sokan akik félelemből, életük és a családjuk féltésétől váltak passzívvá, voltak akik bosszúból működtek együtt a megszállókkal és voltak akik a rabolható vagyon megszerzése miatt aljasodtak le. De volt sok névtelen akik nem csekély kockázatot vállalva segítettek.

Fentiek miatt vált sürgetővé és fontossá, hogy első találkozásunkat és tavaly nyári beszélgetésünket írásban dokumentálva állíthassak emléket apai nagyapámnak, néhai Mezey Artur m.kir.honvéd őrnagynak.

2000.augusztus 20.-án a Szt. István napi ünnepség végén a következőket mondtad:” Polgár – mester úr, Fáber Miklós vagyok és a névazonosság alapján kérdezem, hogy az édesapja volt-e egykori honvédtiszt „. Nem, feleltem az apai nagyapám volt. Te folytattad és a következőket említetted:”Én abban a házban laktam, ahol az Ön nagyapja a háború alatt és el kell mondanom , hogy a háború idején nagyon karakánul viselkedett, menedéket nyújtott üldözötteknek, üldözött családoknak. Emlékeztél arra is, hogy 1951.-évben ebből a házból, a Sobieski János utca 28 sz. alól , nagyanyámmal együtt kitelepítették, a lakásba pedig egy „elvtárs”költözött.

Tavaly nyáron Szigligeten felkerestelek, hogy a karakánság részleteit megismerhessem, mivel az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára – 16190/4/Ü/2007. sz. levélben értesített, hogy néhai nagyapámra vonatkozóan 27 oldal terjedelemben jelentettek és a HM. Hadtörténelmi Levéltár LEV-201-1/2011.sz alatt szintén értékes információval szolgált.

Akkor elmondtad, hogy Ő volt a ház „ légó parancsnoka”, aki a háború és az ostrom alatt egyenruhát viselt rangjelzését feltüntetve, annak ellenére, hogy már 12 éve nyugállományban volt. Ő volt az, aki a házban két üzlettel rendelkező és ott lakó Neumann nevű zsidó családot bujtatta. Ha véletlenül nyilas pártszolgálatos jött a házba azt rövid úton olyan helyzetbe hozta, oly hangon beszélt vele, utasította rendre , hogy az örült ha eltávozott. A honvédtiszti egyenruhát csak közvetlenül az oroszok házba történő behatolása előtt vette le, és számtalan a házban közadakozással összegyűjtött karóra segítségével fogadva a katonákat meggátolta az óvóhelyre szorult lakók zaklatását, a nők megerősökölését. Az ostrom után a megmentettek megköszönték elrejtésüket, bujtatásukat. A Neumann lányokon /Györgyi és Klári/ kívül egy Molnár nevű „ellenálló” szociáldemokrata is.

Valószínűleg csak véletlen, hogy a róla szóló jelentésekben, nyilvántartásban az általad el – mondottakból egy szó sincs említve és arról sem tudtal beszámolni, hogy 1951.évi kitelepí-

tésekor bárki kiállt volna mellette. A „ház” mentségére szolgáljon, hogy a kitelepítés titokban és sebtiben történt, az idős ember nem fordult segítségért senkihez sem. A pusztán tényről is később szereztek tudomást, fiától és menyétől / Pista és Panni /. Az „elvtárs” beköltözésével a vagyoni okokból történő lealjasodás bizonyítható. Talán, ha nem” egyik napról a másikra” hirtelenséggel történik a kitelepítés, a féktelen terror idején, akkor sem mert volna érdekében szót emelni senki. Így a korábbi üldözöttek sem: Ne tegyétek, mert ez velünk a közelmúltban megtörtént! A passzivitás oka a Péter Gábor fémjelezte ÁVH –tól való rettegés, az élet és a családféltése lehetett. Úgy tűnik bizonyos történelmi helyzetekben az emberek többsége hasonlóan viselkedik.

Hatvan, hetven év távlatából nehéz megítélni ki mikor miért nem mert kiáltani, viszont nekem és családomnak örömeinkre szolgálna, ha nagyapámmal – néhai Mezey Artur / Vilmos / Ungvár, 1876.december 23. +1954 / nyugdíjától megfosztott, kitelepített hon – védtiszt, haláláig segédmunkás – kapcsolatban tett visszaemlékezéset, az elmondottakat aláírásoddal, tanuk előtt hitelesítenéd. Szeretném, ha nagyapám története elősegítené az emberek közötti megbékélést és utódai büszkéi lehetnének, hogy felmenői közt volt aki az embertelenségben is emberként tudott megmaradni.

Segítségedet előre megköszönve,

Szigliget, 2014. augusztus 4.

Barátsággal üdvözl:

Mezey Artur / László /

8264. Szigliget
Petőfi utca 18.

Kedves Artúr!

Fővárosunk ostromakor ötödik gimnazista voltam. Sok mindenre emlékszem. Nagyapádra is. Artúr bácsi példamutató magatartásával kivirágzott mindnyájunk – a lakók is a befogadottak, összességében közel 300 ember – őszinte tiszteletét és megbecsülését.

Nem szolgált rá az 1948 után hatalomra jutott féktelen terror "haládjára", ami akkoriban nagyon sok tisztességes honfitársunk közös osztályrésze lett. Nagyapádra, akinek nevét viseled, légy büszke Te magad és minden rokonod. Megérdemli haló porában is.

Szím öleléssel

2014. 08. 20.

(FABER Miklós)